

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαϊκό έπος: Όμηρος

Ενότητα 13: Η ραψωδία τ (Όδυσσέως και
Πηνελόπης όμιλία. Τά νίπτρα)

Ευφημία Καρακάντζα

Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Μελέτη και σχολιασμός των στίχων 123 – 260 της ραψωδίας τ της *Οδύσσειας*.

Περιεχόμενα ενότητας

- Βασικά σημεία της πλοκής και ερμηνευτικά σχόλια στους στίχους 123 – 260 της ραψωδίας τ.

Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία. Τὰ Νίπτρα.
(τ 123-260)

- Πριν από το κείμενό μας αναφορά στο κλέος της Πηνελόπης (στ. 108-114). Παρομοιάζεται από τον Οδυσσέα ως ένας ικανός βασιλιάς που βασιλεύει με ικανότητα και δικαιοσύνη (εὐδικίας, εὐηγεσίας).

Όδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία. Τὰ Νίπτρα. (τ 123-260)

- Μαρασμός της ομορφιάς της Πηνελόπης από τότε που έφυγε ο άνδρας της – αναφορά στο κλέος της πάλι.
- Ερώτηση: ποιο είναι το κλέος της Πηνελόπης;
- Απάντηση: η διατήρηση του οίκου του Οδυσσέα κατά την απουσία του με καλή διαχείριση και διοίκηση.

Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία. Τὰ Νίπτρα. (τ 123-260)

- *ἐγὼ δὲ δόλους τολυπεύω* (137). Εκτενὴς αναφορὰ στους δόλους που εξυφαίνει ἡ Πηνελόπη.
- Μεταφορικά: ὅλα τα τεχνάσματα που χρησιμοποίησε για να κρατήσῃ τους μνηστήρες σε αναμονή (μυστικὲς ἐπιστολὲς στον καθένα χωριστά). Κυριολεκτικά: με τὴν ὑφανση τοῦ σάβανου τοῦ Λαέρτη.
- Ἡ μήτις των γυναικῶν στην ἀρχαία Ελλάδα συχνὰ συνδέεται με τὴν πράξη τῆς ὑφανσης (σκεφτεῖτε τὴν θεὰ Ἀθηνά, τὴν κατ'ἐξοχὴν ἔξυπνη – μητίετα - θεότητα, τῆς ὁποίας μία ἀπὸ τὶς κύριες δραστηριότητες εἶναι ἡ ὑφανση στον ἀργαλειό – ἐπίσης, αναφορὰ στον μῦθο τῆς Φιλομήλας)

Όδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία. Τὰ Νίπτρα. (τ 123-260)

- Στην απάντηση του Οδυσσέα σχετικά με την γενιά του αναφορά στην πλαστή του ιστορία. Μοιάζει με αληθινή (είναι αληθοφανής, 203), και μάλιστα εμπλέκει τον Οδυσσέα μέσα στην αφήγησή του για να είναι πιστευτά ὅσα θα πει.
- Ποιος είναι ο λόγος της πλαστής αφήγησης του Οδυσσέα; Δοκιμάζει την γυναίκα του. Δεν θέλει ακόμη να αποκαλύψει την ταυτότητά του, για να μην κινδυνεύσει πριν καταστρώσει το σχέδιο εναντίον των μνηστήρων. Την διαβεβαιώνει ὅτι ο Οδυσσέας είναι ζωντανός και πολύ κοντά στην Ιθάκη (αυτό βέβαια δεν το πιστεύει η Πηνελόπη γιατί στο παρελθόν άκουσε πολλούς να την διαβεβαιώνουν τα ίδια).

Όδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία. Τὰ Νίπτρα. (τ 123-260)

- Η εκτενής περιγραφή της ενδυμασίας και της καρφίτσας πού στοχεύει;
  1. Δείχνει την οικειότητα Πηνελόπης – Οδυσσέα.
  2. Αναδεικνύει την ομορφιά του Οδυσσέα (μην ξεχνάτε ότι βρίσκεται μπροστά στην Πηνελόπη ως άσχημος επαίτης).
  3. Τον περιγράφει ως άνδρα που προκαλεί ερωτική επιθυμία στις γυναίκες - υποδηλώνεται έτσι η ερωτική επιθυμία, η οποία θα εκδηλωθεί μεταξύ του ζεύγους στην ραψωδία ψ (300).

Όδυσσέως και Πηνελόπης όμιλία. Τά Νίπτρα.

(τ 123-260)

- Ποια η συμβολή της Πηνελόπης σε αυτήν την συνάντηση;
1. Αποδεικνύει ότι διατήρησε τον οίκο του Οδυσσέα ακέραιο (μέχρι να αρχίσουν οι μνηστήρες να κατατρώγουν την περιουσία του σχεδόν συγχρόνως με την έναρξη της).
  2. Επίσης, παρέμεινε σταθερή στην πίστη της ότι ο Οδυσσέας θα επιστρέψει (μέχρι τώρα). Αυτό κάνει την επανάκτηση των αγαθών του από τον Οδυσσέα δυνατή, γιατί, αν δεν υπήρχε η πίστη και η διατήρηση των αγαθών, δεν θα υπήρχε τίποτε να ανακτηθεί. Τότε δεν θα υπήρχε νόστος.
  3. Τέλος, η Πηνελόπη αποφασίζει σε αυτήν την συνάντηση και ανακοινώνει στον Οδυσσέα ότι θα θέσει τον αγώνα τόξου, βάζοντας κυριολεκτικά στα χέρια του Οδυσσέα το όπλο για να εκδικηθεί τους μνηστήρες και να ανακτήσει την περιουσία και το παλάτι του.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ